

ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК: ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Н.А. Чугрій

завідувач сектора маркетингу та економічних досліджень

*Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
(Україна, с. Гришине; e-mail: ipddsds@ukr.net)*

Г.А. Чугрій

науковий співробітник сектора маркетингу та економічних досліджень

*Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
(Україна, с. Гришине; e-mail: anna-ch-y@ukr.net)*

Статтю присвячено дослідженню питань екологічного обліку, необхідності його впровадження в обліково-аналітичну практику вітчизняних підприємств. Дослідженнями встановлено, що наразі для підприємств актуальним є питання збереження навколишнього природного середовища, раціонального природокористування, зменшення негативного впливу на природу. Масштабність екологічних проблем, зростання забруднення навколишнього природного середовища потребують спрямування діяльності підприємств на їх усунення та спонукають до пошуку інструментів еколого-економічного управління, що базуються на принципах сталого розвитку. Так, однією з основних перешкод розробки і реалізації ефективної екологічної політики підприємства є відсутність належного забезпечення керівництва комплексною, достовірною та своєчасною інформацією про природоохоронну діяльність. У процесі дослідження було встановлено, що екологічна інформація повинна бути невід'ємною частиною під час складання зрозумілих і достовірних звітів тих підприємств, діяльність яких впливає на стан навколишнього природного середовища. Нині традиційні інструменти екологічного аналізу не дають змогу керівникам достовірно визначити, наскільки ефективними є екологічні стратегії та як екологічна політика впливає на стан навколишнього природного середовища. Таким чином, екологічний облік є найважливішим інструментом реалізації концепції сталого розвитку.

У статті розкрито принципи розвитку теоретичних і методичних положень екологічного обліку в системі управління підприємством. Досліджено першочергові проблеми впровадження екологічного обліку на підприємствах України. Розглянуто підходи до бухгалтерського екологічного обліку в управлінському та фінансовому аспектах. Результати дослідження надали можливість встановити, що впровадження екологічно орієнтованого обліку на підприємствах допоможе сформувати оптимальну обліково-аналітичну систему, прийняти ефективні управлінські рішення з урахуванням економічної ефективності та екологічної цілісності.

Ключові слова: сталий розвиток, екологічний облік, природоохоронна діяльність, екологічна інформація, бухгалтерський облік, управлінський облік, екологічний контролінг, екологічна звітність.

Постановка проблеми. З розвитком і становленням парадигми сталого розвитку на підприємстві постає нагальна потреба в екологічному обліку, дані якого мають чітко на регулярній основі характеризувати зусилля підприємства в досягненні порогових індикаторів стійкого розвитку, а також відображати взаємозв'язок впливу одного елемента на інший. Концепція сталого розвитку потребує, щоб в інформованих потоках підприємства на постійній основі формувалася достовірна інформація екологічного характеру [1]. Проблеми екологічного обліку та аудиту як в Україні, так і за кордоном залишаються найбільш неопрацьованими і малодослідженими щодо їх обліку і екологічного менеджменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз надав змогу виявити низку складних і нерозв'язаних теоретико-прикладних проблем екологічного обліку, звітності та аудиту підприємств. Шляхи вирішення цих питань є об'єктом активного обговорення серед провідних фахівців і практиків. Деякі проблеми сучасного стану та розвитку екологічного обліку розглядаються в роботах І.В. Бешулі, О.І. Гриценко, П.М. Майданович, Н.М. Малюги, Л.М. Пелиньо, Л.А. Сахно, В.А. Фостолович та ін. [2–8].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний внесок у розробку принципів та методології екологічного обліку, залишається низка питань, які

потребують удосконалення та доопрацювання. Зокрема, й досі не розроблено методологічного інструментарію для практичного ведення обліку витрат і результатів природоохоронних заходів на вітчизняних підприємствах.

Метою дослідження є обґрунтування принципів основ екологічного обліку на засадах концепції забезпечення сталого розвитку підприємства.

Матеріали та методи. Методичну основу дослідження становлять такі методи: системний підхід, моделювання, статистичний і балансовий, порівняльний, аналізу і синтезу.

Викладення основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки екологічний механізм є однією з основних його складових. Це обумовлено тим, що екологічна економіка базується на ефективному використанні природно-ресурсного потенціалу й відновленні якості навколишнього природного середовища.

В умовах ринкових відносин основною метою підприємства є отримання прибутку, супутньою метою повинна бути екологічність виробництва. Для розв'язання цієї проблеми світове співтовариство 179 країн світу, у т. ч. й України, підписало декларацію про необхідність переходу до концепції сталого розвитку, однією з умов якої є екологізація виробництва. В Україні ця концепція ще не отримала належного поширення незважаючи на те, що деякі нормативні акти стосовно питань стійкості були прийняті на законодавчому рівні [2]. У вітчизняній обліковій практиці немає такого об'єкта, як екологічність і природоохоронна діяльність, та як і раніше гостро відчувається глибина проблем та необхідність подальших інтенсивних досліджень щодо створення моделі екологічного обліку.

Слід зауважити, що екологічний облік є запорукою аналізу та контролю за раціональною природоохоронною діяльністю підприємства. Кількість екологічних проблем щорічно збільшується як і рівень їх небезпеки. Основною перешкодою впровадження ефективної екологічної політики на підприємствах є недостатнє інформування керівництва повною, достовірною, докладною та своєчасною інформацією про природоохоронну діяльність.

За результатами дослідження було встановлено, що екологічна інформація повинна бути невід'ємною частиною в складанні зрозумілих і достовірних звітів тих підприємств, діяльність яких впливає на стан навколишнього природного середовища. Нині традиційні інструменти екологічного аналізу не дають змогу керівникам достовірно визначити, наскільки ефективними є екологічні стратегії та як еколо-

гічна політика впливає на стан навколишнього природного середовища. Отже, екологічний облік є найважливішим інструментом реалізації концепції сталого розвитку [2].

Двадцять років тому екологічним обліком значно зацікавилися бухгалтери і менеджери. На нашу думку, така увага до екологічного обліку пояснюється критичним становищем у природоохоронній діяльності. Однак наразі розвиток екологічного обліку може бути визначений лише як етап становлення. Необхідно зупинитися на чинниках, що перешкоджають та гальмують налагодження цього виду обліку. Серед таких слід виокремити:

- 1) складність виділення поточних і капітальних витрат із загальних витрат;
- 2) впровадження податкового законодавства, що слабо стимулює природоохоронну діяльність;
- 3) прагнення до збільшення чистого прибутку як важливого чинника інвестиційної привабливості підприємства без урахування екологічного компонента привабливості;
- 4) недостатній розвиток нормативної бази;
- 5) незадовільний стан управлінського обліку [2].

Як свідчить огляд літератури з окресленого питання, автори по-різному розуміють термін «екологічний облік». До нього підходять в аспекті національного доходу, фінансових витратах, а також корпоративної зацікавленості. Заслуговує на увагу визначення терміна екологічний облік як «системи виявлення, вимірювання, реєстрації, нагромадження, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в галузі природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття оптимальних рішень» [3, с. 70].

На нашу думку, саме екологічний облік може бути рушійним методом обліку витрат на охорону навколишнього природного середовища та визначення такого підходу до явищ господарської діяльності підприємств, розгляду всіх засобів і процесів у безпосередньому їх русі й розвитку, єдності, взаємозв'язку та взаємоузгодження.

Так, на думку Л.М. Полинью, екологічний облік повинен знайти своє відображення в загальній системі бухгалтерського обліку. Він зможе об'єднувати в собі процеси ідентифікації, вимірювання та комунікації екологічної інформації, які надають можливість користувачам приймати на її основі відповідні управлінські рішення. Екологічний облік має відображати об'єкти з використанням принципів традицій-

ного бухгалтерського обліку, але ці об'єкти — природоохоронного характеру [3, с. 71].

Взаємозв'язок складових частин екологічного обліку на підприємстві наведено на рис. 1.

Отже, екологічний облік підприємств повинен діяти як цілісна система, що налічує такі складові: фінансовий облік, управлінський облік та екологічний контролінг й екологічний аудит.

Застосування сучасних інструментів екологічно орієнтованого бухгалтерського обліку, таких як еко-баланс, екологічні показники, будуть сприяти підвищенню ефективності систем управління підприємством завдяки налагодженню систем еко-контролінгу та еко-аудиту.

Як зауважує І.В. Бешуля [2], природоохоронна діяльність — це не відокремлена галузь матеріального виробництва, а необхідний елемент технічного процесу, і найбільш чітко це положення виявляється в природоексплуатуючих галузях. Підприємства повинні обов'язково проінформувати громадськість про результати екологічних заходів. Фінансове співтовариство під час аналізу звітів, які містять цю інформацію, зможе оцінити майбутній рух грошових

коштів таких підприємств, а також прийняти зважені інвестиційні та кредитні рішення.

Актуальність впровадження системи екологічного обліку в діяльність сільськогосподарських підприємств має економічний, екологічний та соціальний аспекти (рис. 2).

На нашу думку, існує гостра необхідність в стандартизації екологічного обліку як сегмента бухгалтерського обліку. Для всіх держав у рамках нормативного регулювання національних систем бухгалтерського обліку на передній план висувається проблема розробки концептуальних основ екологічного обліку [5, с. 679].

Аналіз прийнятих міжнародних європейських стандартів обліку засвідчив, що наразі не тільки немає спеціального стандарту з підходів до створення інформації про охорону навколишнього природного середовища, а й відсутня також хоча б розрізнена інформація щодо фрагментів за окремими стандартами [6]. Аналіз прийнятих національних стандартів українського бухгалтерського обліку та стандартів, що перебувають в стадії розробки свідчить, що екологічний облік не береться до уваги. Відомо, що Україна належить до екологічно несприятливих країн, і своє місце в системі міжнародно-

Рис. 1. Взаємозв'язок складових частин екологічного обліку на підприємстві (сформовано автором)

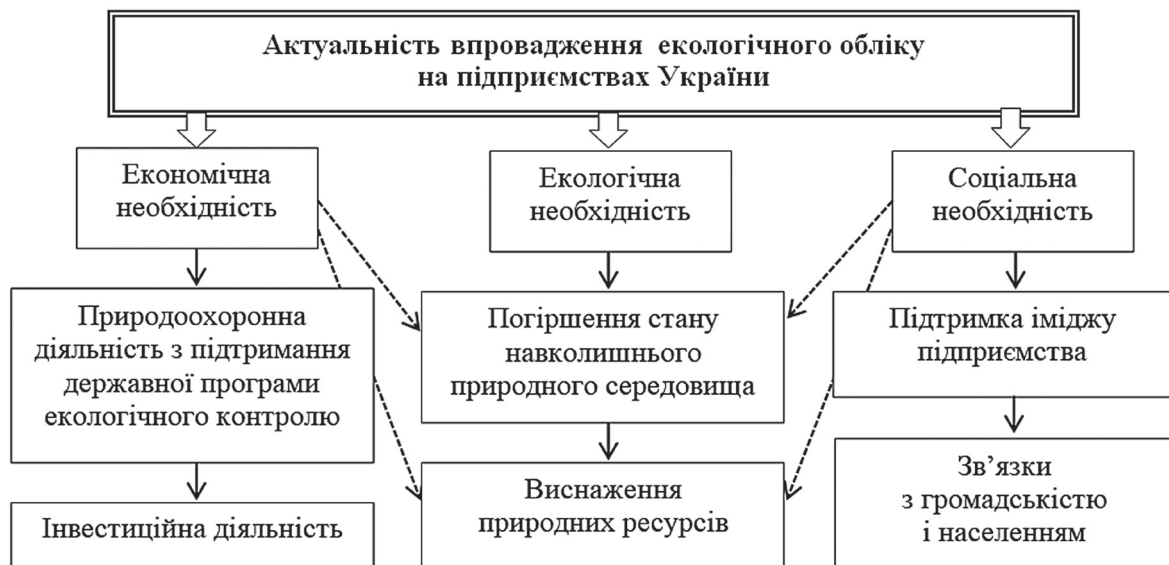

Рис. 2. Актуальність впровадження екологічного обліку на підприємствах України (сформовано автором)

го поділу праці вона тільки завойовує. Зробити це без застосування максимальних зусиль у сфері охорони навколишнього природного середовища, складовим елементом управління якої є екологічний облік на підприємствах, що забруднюють довкілля, неможливо.

У процесі інтеграції України в світовий ринок посилюється інтерес суб'єктів господарської діяльності до створення налагодженої системи контролю за дотриманням екологічних вимог. Така система є можливою лише за умови впровадження елементів екологічного обліку до складу стандартизованих об'єктів на засадах П(С)БО [7, с. 141].

З огляду на сформоване визначення у світовій обліковій практиці, всі витрати, зумовлені обмеженням можливостей звичайних виробничих процесів усіх видів викидів до прийнятних рівнів, слід розглядати як витрати на природоохоронну діяльність. Специфіка витрат на вжиття заходів з природоохоронної діяльності зводяться до того що економити на них не можна, а перевитрата може бути виправданою важливістю конкретної ситуації. Отже, контроль рівня природоохоронних витрат повинен не стільки сприяти пошуку шляхів для їх зниження, скільки визначати відповідність вкладених коштів у охорону навколишнього природного середовища [8, с. 36; 9, 10].

Розв'язання проблеми уніфікації номенклатури природоохоронних витрат дасть змогу контролювати їх склад, незалежно від галузевих технологічних особливостей, і створить умови стандартного формування звітних по-

казників. Різноманіття природоохоронних заходів передбачає і багаторівневість затрат. Залежно від виду, обліку всіх природоохоронних витрат підприємства можна об'єднати в групи наведені в табл. 1.

Налагодження системи екологічного обліку в Україні на підприємствах сприятиме формуванню ефективної системи екологічного аудиту, долучення до якої надаватиме підприємствам більше шансів одержувати реальні прибутки за умов гармонійного ставлення до довкілля. Головною метою екологічного обліку в сучасних економічних умовах господарювання має стати відображення екологічних впливів кожного підприємства і порівняння їх з екологічними стандартами. Адекватне врахування екологічних аспектів діяльності підприємства і відображення їх у звітності забезпечить користувачів інформацією, необхідною для прийняття оптимальних управлінських рішень [11, 12].

Виокремлення екологічних рахунків дасть змогу контролювати плановий кошторис витрат і акумулювати дані про загальну суму екологічних доходів і витрат з подальшим відображенням її у звітності та більш адекватним розподілом між видами продукції [13, 15].

Висновки. На сьогодні питання екологічної звітності й аудиту в нашій країні є найбільш неопрацьованими, малодослідженими сегментами екологічного менеджменту. Схиляємося до думки провідних вчених, що становлення екологічного обліку повинно відбуватися у напрямі впровадження його елементів у чинну систему фінансового обліку. До них, безпере-

Номенклатура природоохоронних витрат у системі бухгалтерського обліку (сформовано автором)

Номенклатура витрат	Склад витрат	Характеристика
Інвестиції	Витрати на придбання, будівництво об'єктів основних засобів, що використовуються винятково для охорони навколишнього природного середовища; витрати на модернізацію основних засобів	Витрати на установки для очищення стічних вод, сміттєспалювальні установки, каналізаційні системи, фільтрувальні станції; газоочисні установки, фільтрувальні установки пристроїв
Експлуатаційні витрати	Витрати на утримання, експлуатацію природоохоронних об'єктів основних фондів, і витрати на постійні і сезонні роботи з утилізації відходів	Витрати з оплати праці, витрати на поточний ремонт і технічне обслуговування, витрати матеріалів і енергії, транспортні витрати
Науково-дослідні витрати	Витрати власних, інженерних і наукових підрозділів підприємства або сторонніх наукових організацій, що зумовлено з удосконаленням виробничого процесу в екологічних цілях	
Витрати на управління природоохоронною діяльністю	Витрати на управління природоохоронною діяльністю підприємства для штатних працівників, посадові обов'язки яких повністю підпорядковуються охороні навколишнього природного середовища	Грошові витрати, зумовлені оплатою послуг з екологічних експертиз, з обробки технічних даних екологічного порядку, а також юристів
Витрати на ліквідацію наслідків збитку	Витрати з розчищення старих звалищ, очищення ґрунтових вод, рекультивациі земель, ліквідації наслідків екологічних аварій	
Відшкодовані витрати	Витрати, що зменшують загальну суму природоохоронних витрат підприємства	Витрати на вартість енергії, одержуваної від спалювання сміття і використовуваної для покриття енергетичних потреб підприємства

чно, відносяться: облік природоохоронних витрат, екологічних зобов'язань, звітність про природоохоронну діяльність, аудит економічної інформації екологічного характеру. Облік, як основна інформаційна система підприємства, повинна забезпечити надання керівництву інформації для прийняття управлінських рішень стосовно запобігання екологічним ризи-

кам або зниження їх прояву. Підприємства, які здійснюють свою діяльність, керуючись принципами поступальної екологічної політики, потребують детальнішої інформації щодо впливу своєї діяльності, продукції та процесів на довкілля, що своєю чергою обумовлює розширення фінансового та управлінського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Устойчивое развитие: концепция, принципы, цели [Электронный ресурс]. Устойчивый бизнес. URL: <http://csrjournal.com> (дата звернення: 08.04.2018).
2. Ионин Е.Е., Сердюк В.Н., Пискунова Н.В. Учет, анализ и аудит на современном уровне развития: теория и практика: монография. Донецк: ДонНУ, 2014. 335 с.
3. Пелиньо Л.М. Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення в сфері охорони довкілля // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2008. № 18 (2). С. 70–75.
4. Майданевич П.М. Екологічний облік як інформаційний інструмент управління сільськогосподарською діяльністю підприємства // Облік і фінанси. 2013. № 10 (1). С. 1–6.
5. Гриценко О.І. Екологічний облік: визначення перспектив та основних засад упровадження // Економіка і суспільство. 2016. № 2. С. 678–683.
6. Сахно Л.А. Екологічний облік і аудит в реформуванні традиційної системи обліку на підприємстві [Електронний ресурс]. Облік і фінанси АПК. 2009. URL: <http://magazine.faaf.org.ua> (дата звернення: 16.04.2018).

7. Фостолович В.А. Екологічний облік як елемент інноваційного підходу еколого-економічної системи управління сільськогосподарських підприємств // Інноваційна економіка. 2013. № 1. С. 141–144.
8. Малюга Н. Екологічні витрати: класифікація та бухгалтерське відображення // Бухгалтерський облік і аудит. 2009. № 5. С. 35–41.
9. Мельник Л.Г., Шапочка М.К. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням. Суми: ВТД «Універсальна книга», 2007. 759 с.
10. Пахомова Н.С., Эндерс А., Рихтер К. Экологический менеджмент. СПб: Питер, 2003. 544 с.
11. Лень В.С. Екологічний облік: поняття та зміст // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. 2014. № 2 (74). С. 223–229.
12. Святохо Н.В. Особливості обліку витрат на природоохоронну діяльність промислових підприємств в Україні // Економіка і управління. 2010. № 5. С. 45–51.
13. Birkin F. Ecological accounting: New tools for a sustainable culture // The International Journal of Sustainable Development and World Ecology. 2003. № 10 (1). P. 49–61.
14. Birkin F.A. New Business Model for Sustainable Development // Business Strategy and the Environment. 2009. № 18 (5). P. 277–290.
15. Zhou Z. Ecological Accounting: A Research Review and Conceptual Framework // Journal of Environmental Protection. 2016. № 7 (5). P. 643–655.

Інформація про авторів

Чугрій Наталія Анатоліївна — завідувач сектору маркетингу та економічних досліджень, Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України (Україна, 85330, Донецька обл., Покровський р-н, с. Гришине, пр. Гагаріна, 1; e-mail: ipddsds@ukr.net).

Чугрій Ганна Анатоліївна — науковий співробітник сектору маркетингу та економічних досліджень, Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України (Україна, 85330, Донецька обл., Покровський р-н, с. Гришине, пр. Гагаріна, 1; e-mail: anna-ch-y@ukr.net).

N.A. Chugrii

Head of the Marketing and Economic Sector

Donetsk State Agricultural Science Station of NAAS
(Ukraine, Hryshyne; e-mail: ipddsds@ukr.net)

H.A. Chugrii

Researcher of the Marketing and Economic Sector
Donetsk State Agricultural Science Station of NAAS
(Ukraine, Hryshyne; e-mail: anna-ch-y@ukr.net)

ECOLOGICAL ACCOUNT: BACKGROUND AND NECESSARY IMPLEMENTATION ON ENTERPRISES OF UKRAINE

The article is devoted to the study of issues of environmental accounting, the need for its implementation in the accounting and analytical practice of domestic enterprises. The research establishes that for today enterprises are concerned with the conservation of the natural environment, rational use of nature, reducing the negative impact on nature. The scale of ecological problems and the merging of pollution of the environment require the direction of the enterprises to eliminate them and encourage the search for instruments of ecological and economic self-improvement based on the principles of sustainable development. At the same time, one of the main obstacles to the development and implementation of an effective environmental policy of the company is the lack of proper management of comprehensive, accurate and timely information on environmental activities.

The study found that environmental information should be an integral part of the compilation of clear and reliable reports of those enterprises whose activities affect the environment. Currently, traditional environmental analysis tools do not allow managers to reliably determine how effective environmental policies are and how environmental policies affect the environment. Thus, environmental accounting is an essential tool for implementing the concept of sustainable development.

The article describes the principles of development of theoretical and methodological provisions of environmental accounting in the enterprise management system. The primary problems of implementation of environmental accounting at Ukrainian enterprises are investigated. Approaches to accounting environmental accounting in the managerial and financial context are considered. The results of the study made it possible to establish that the introduction of environmentally-oriented accounting at enterprises

will help to form an optimal accounting and analytical system, to take effective management decisions taking into account economic efficiency, environmental integrity.

Keywords: sustainable development, ecological accounting, environmental activity, environmental information, accounting, management accounting, environmental control, environmental reporting.

REFERENCES

1. Ustojchivoe razvitie: koncepcija, principy, celi [Sustainable development: concept, principles, goals]. *Ustojchivyy biznes [Sustainable business]*. [Electronic source]. URL: <http://csrjournal.com/ustojchivoe-razvitie-koncepciya-principy-celi> (date of accesse: 08.04.2018). (In Russ.)
2. Ionin, E.E., Serdjuk, V.N. & Piskunova, N.V. (2014). *Uchet, analiz i audit na sovremennom urovne razvitiya: teorija i praktika: monografija [Accounting, analysis and audit at the current level of development: theory and practice: monograph]*. Doneck: DonNU, 335. (In Russ.)
3. Pelyn'o, L.M. (2008). Mistse ekolohichnoho obliku v suchasnij systemi bukhholders'koho obliku ta joho vazhlyve znachennia v sferi okhorony dovkillia [The place of environmental accounting in the modern accounting system and its importance in the field of environmental protection]. *Naukovyj visnyk Natsional'noho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy [Scientific herald of the National Forestry University of Ukraine]*, 18 (2), 70–75. (In Ukr.)
4. Majdanevych, P.M. (2013). Ekolohichnyj oblik iak informatsijnyj instrument upravlinnia sil's'kohospodars'koiu diial'nistiu pidpriemstva [Environmental accounting as an information management tool for agricultural activity of the enterprise]. *Oblik i finansy [Accounting and finance]*, 10 (1), 1–6. (In Ukr.)
5. Hrytsenko, O.I. (2016). Ekolohichnyj oblik: vyznachennia perspektyv ta osnovnykh zasad uprovdzhennia [Environmental accounting: definition of prospects and basic principles of implementation]. *Ekonomika i suspil'stvo [Economics and society]*, 2, 678–683. (In Ukr.)
6. Sakhno, L.A. (2009). Ekolohichnyj oblik i audyt v reformuvanni tradytsijnoi systemy obliku na pidpriemstvi [Environmental accounting and auditing in the reformation of the traditional accounting system at the enterprise]. *Oblik i finansy APK [Accounting and finance of the agroindustrial complex]*. [Electronic source]. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/ekologichny-oblik-i-audit-v-reformuvanni-tradycijnoi-sistemi-obliku-na-pidpriemstvi.html> (data of accesse: 16.04.2018). (In Ukr.)
7. Fostolovych, V.A. (2013). Ekolohichnyj oblik iak element innovatsijnoho pidkhodu ekoloho-ekonomichnoi systemy upravlinnia sil's'kohospodars'kykh pidpriemstv [Environmental accounting as an element of the innovative approach of the ecological and economic system of management of agricultural enterprises]. *Innovatsijna ekonomika [Innovative economy]*, 1, 141–144. (In Ukr.)
8. Maliuha, N. (2009). Ekolohichni vytraty: klasyfikatsiia ta bukhholders'ke vidobrazhennia [Ecological costs: classification and bookkeeping]. *Bukholders'kyj oblik i audyt [Accounting and auditing]*, 5, 35–41. (In Ukr.)
9. Mel'nyk, L.H., Shapochka, M.K. (2007). *Osnovy ekolohii. Ekolohichna ekonomika ta upravlinnia pryrodokorystuvanniam [Principles of Ecology. Ecological Economics and Environmental Management]*. Sumy: VTD «Universal'na knyha». 759. (In Ukr.)
10. Pahomova, N.S., Jenders, A. & Rihter, K. (2003). *Jekologicheskij menedzhment [Ecological Management]*. Piter: SPb, 544. (In Russ.)
11. Len', V.S. (2014). Ekolohichnyj oblik: poniattia ta zmist [Environmental accounting: concept and content]. *Visnyk Chernihivs'koho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu [Visnyk of Chernihiv State Technological University]*, 2 (74), 223–229. (In Ukr.)
12. Sviatokho, N.V. (2010). Osoblyvosti obliku vytrat na pryrodokhoronnu diial'nist' promyslovykh pidpriemstv v Ukraini [Features of cost accounting for environmental activities of industrial enterprises in Ukraine]. *Ekonomika i upravlinnia [Economics and Management]*, 5, 45–51. (In Ukr.)
13. Birkin, F. (2003). Ecological accounting: New tools for a sustainable culture. *The International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, 10 (1), 49–61.
14. Birkin, F.A. (2016). *New Business Model for Sustainable Development. Business Strategy and the Environment*, 18 (5), 277–290.
15. Zhou, Z. (2016). Ecological Accounting: A Research Review and Conceptual Framework. *Journal of Environmental Protection*, 7 (5), 643–655.

Authors

Chugrii Natalia Anatolievna — Head of the Marketing and Economic Sector, Donetsk State Agricultural Science Station of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine (Ukraine, 85330, Donetsk region, Pokrovsk district, vlg. Grishine, 1 Gagarina ln.; e-mail: ipddsds@ukr.net).

Chugrii Hanna Anatolievna — Researcher of the Marketing and Economic Sector, Donetsk State Agricultural Science Station of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine (Ukraine, 85330, Donetsk region, Pokrovsk district, vlg. Grishine, 1 Gagarina ln.; e-mail: anna-ch-y@ukr.net).